

Yazıçı-publisist Hüseyn İsa oğlu Məmmədov “Kədər tablosunda sevinc işığı” (“İmza” Nəşrlər Evi, 2023) adlı povesti ilə oxucuların görüşünə gəlib. Yenə də özünün yazıçılıq kredoşuna, ənənəsinə sadıq bir üslubda həyat həqiqətlərini oçerkləşdirmək missiyasını yerinə yetirib. Bununla mənalı yaşamış ömür yolunun müəyyən fraqmentlərini əbədi abidəyə çevirib, əbədiləşdirib. Əsərin baş qəhrəmanı isə elə bizim müasirimiz olan Vəfa Əliyeva-Aktuz xanımdır. Yazıçı-publisist Vaqif İsa oğlunun kitabına yazdığı “Mələk ömrü” adlı ön sözdə bu sənədli povestin əsas obrazlarını belə təqdim edir: “Sadıq da, Cəlal da gəncəli balasıdır, Gəncə qeyrətli kişilərin yurdudur, ər kişilərin, dost yolunda canından keçməyə hazır olanların diyarıdır. Biz bunu Sadıqla Calalın timsalında

İnsanların xarakterləri dəyişəndə, keçmişdəki xətir-hörmət götürüləndə deyirlər ki, zəmanə dəyişilib, zəmanə korlanıb. Halbuki bu “zəmanə” anlayışını yaradaraq onu əslində insanlıq dünyası mənasında düşündüyümüzü nəzərə alsaq, görürük ki, Cəlal və Sadıq kimi mərd kişilərin hesabına zəmanəmizi də qoruyub yaşada bilirik. Bəli, Hüseyn müəllim əsərdə təsvir etdiyi bu iki ailənin saf-təmənnsiz dostluqlarının timsalında zəmanəmizin də qorunub saxlanıldığı açıb göstərib və bununla da həm də oxucularına belə bir mesaj verə bilib ki, zəmanənin dəyişilməməsi – korroziyaya uğrayıb “yeyilməməsi” – korlanmaması da elə biz insanların əqidəsindən asılıdır.

Üçüncüsü: Sırr deyil ki, müasir dövrdə insanlarda bir tənbellik-süslük, acizlik bir ictimai bəla kimi baş alıb gedir. Heç kəs canına qıyıb özünü əziyyətdə salmaq istəmir. Ancaq Hüseyn İsa oğlu əsərin adındakı məntiqi əsərin məzmununda da açıb göstərə bilib: “Kədər tablosu”ndakı “sevinc işığı”nın nədən ibarət olduğunu Vəfa xanımın şəxsi həyatı fonunda təqdim edib. Tibb bacısı Mariya xanımın ona ağır xəstə olanda verdiyi tövsiyə Vəfa xanıma əslində “sevinc işığı”nın yolunu göstərib: “Qızım, sən həmişə özünə güvən. Əgər sən özünə güvənsən, hər şey sənə üçün yaxşı olacaq. Sənə məsləhətim budur. Çalış heç kimdən kömək istəmə. Əgər büdrəyib yıxılısan belə, özünü qorxutma. Çalış özünə qarşı inamın olsun”. (Səh. 72).

Bu tövsiyə Vəfa xanıma həyatda sevinc işığı göstərən bir mayak olur və biz bu zərif cinsin zərifliyini qoruyaraq, zərifliyə-acizliyə qarşı inamla mübarizə aparıb, qalib çıxdığımız şahidi oluruq.

Mərdliyə və mübarizəyə səs-ləyən əsər

bir daha gördük”.

Artıq təqdimat burada öz sözünü deyib: “Bir qədər sonra isə Vaqif İsa oğlu əsərin məzmununa toxunub yazdı: “Onların dostluğu bir sənədə döyünən iki ürək kimidir... Hüseyn İsa oğlunun qələmə aldığı iki dostun hekayəsi əsl dostluğa ucaldılan bir abidədir. Uzun illərdir, əsl dost haqqında belə bir əsər oxumamışdım... Məni təsirləndirən həm də Sadıqın qızı Vəfanın kiçik yaşlarında ayaqlarını itirməsi səhnəsi oldu...”

Bu cümlələrdən isə biz artıq əsərin məzmununu, ideyasını və əsas qayəsi haqda ümumi təsəvvürləri özümüz üçün yarada bilirik. Buna görə də mən bu təqdimatın üstündən çıxış etməklə Hüseyn müəllimin bu əsər vasitəsilə aşladığı ümumi ideya haqda fikir söyləyəcəyəm.

Bu oçerklə Hüseyn İsa oğlu köhnə kişilərin bu gün də yaşadığını açıb göstərib. Bu, nə deməkdir? Adətən gileylənirik ki, köhnə kişilər indi yoxdur daha. Köhnə kişi ifadəsi ilə köhnə zamanların – keçmişdəki əmin-amanlıq dövrünün mərd, dostluqda möhkəm, sözündə dediyindən sədaqətli olan insanların (sözübütöv, düz əqidəli kişiləri) nəzərdə tuturuq. Bir-birlərinə təmənnəsiz kömək edən, hay deyəndə haya gələn, huy deyəndə huya gələn insanları düşünürük. Məhz bu mənada Hüseyn İsa oğlu bir yazıçı-publisist olaraq bu əsərində dövrümüzün köhnə kişilərindən söhbət açıb, konkret olaraq onların kimliklərini də biz oxuculara təqdim edir.

İkincisi: Hüseyn Məmmədov bu sənədli povesti əsasında “zəmanəmizin dağılmadığını” isbat edib. Yəni indiki qloballaşma və sivil dünyanın ayrı-ayrı etnosların mədəniyyətlərini “yediği” bir zamanda hamımız zəmanənin – yəni köhnə zəmanənin, əmin-amanlıq olan zəmanənin keçmişdə qaldığını düşünürük. Bununla da insanlıq dünyasının-insanlıq zəmanəsinin korlandığını hesab edirik. Əslində zəmanəni yaradan da, dəyişdirən də elə insanlardır.

Burda bir incə məqam da var: zərif cinsin nümayəndəsi əgər zəiflik göstərməyibsə, deməli, kişilər, oğlanlar da əfəlli-palax olmağı, zəifliyi, iradəsizliyi özlərindən uzaqlaşdırıb, özləri üçün işıqlı sabahı təmin edə bilirlər. Bax əsas bir ideya da bundan ibarətdir. Əsərdə mən hərdən özünü qız kimi əzdirib-büzdürən oğlanlar görəndə, əlini onlara sarı tutub yelləyirəm ki, bu cür əfəl, aciz gənclərə hansı gələcəyə doğru gedə bilirik. Mətin, iradəli gənclərimizin ürəklərində bəslədikləri vətən məhəbbətinin zoruna biz Qarabağımızı mənfur düşmənlərdən geri ala bildik.

Yazıçı-publisist Hüseyn İsa oğlunun əsərdə qoyduğu başlıca ideyalardan biri də məhz özünə inam hissimizi, mətinliyimizi, qürurumuzu qoruyub saxlamağımızdan ibarətdir. Kədərin içindən sıyrılıb, işığa-ışıqlı gələcəyə getməyin binası məhz bu duyğuların üzərində qurulur.

Şakir Əlif oğlu
“Xudafərin” qəzetinin baş redaktoru